

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Sabotica, SZERDA, 1923 október 31.

297. szám

Még jelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

Egyforma mértéket!

Nem tudjuk, Hohnyecz képviselő ur foglalkozik-e újságírással. Ha igen, örömet látnánk, ha olykor-olykor fölkeresné vezércikkeivel a Bácsme gyei Naplót, mert mi, bár töretlen erővel és bátorsággal képviseljük azokat a követeléseket, melyeknek ő a nemzetgyűlés minapi ülésén hangot adott, mégis csak nagyobb ereje volna a mi nagy hitünknek, ha nemzetgyűlési képviselők, az államot alkotó nemzet nagyjai lennének szószólói.

Hohnyecz képviselő ur minapi beszédeben a vajdasági magyar lapok vezércikkei elől a következőket mondta el a nemzetgyűlésen:

— Az olaszországi szlávok sorsa kétségbeesztő, mert az olasz fascista rablószervezetek vezetői halálra ítélték az ott élő szláv testvérkisebbséget, a szláv iskolákból kiűzték a szlovén és horvát nyelvet s elrendelték, hogy az elemi iskolák első és második osztályában az olasz legyen a tanítási nyelv.

— *Le a fassislákkal, szegény, gyaldzat!* — kiáltják a demokraták.

— Olaszország kiutasította — folytatta Hohnyecz képviselő ur — a nemzetiesen gondolkodó szláv tanítókat és papokat s most az olasz tanítók és papok nevelik a szláv anyanyelvű gyermekeket természetesen olasz szellemben.

— *Barbárság!* — kiáltják most a demokraták.

Itt még nem állt meg a szónok.

— Ez az eljárás — mondja — gyökerében akarja megölni a nemzeti eszmét s éppen ezért *Europa sine eöst* kell tiltakozni a nemzetiségek eljárása ellen.

(— Helyes, helyes, úgy van, éljen — kiáltották volna a Magyar Párt képviselő tagjai, ha jelen lehettek volna a nemzetgyűlésen, ha végre nem hajtott, vagy kibocsátani elfelejtett rendeletek nem akadályozták volna őket meg abban, hogy helyeseljék a deklarációt, mely a nemzetiségek elnyomása ellen tiltakozik.)

A szónok azután rátért a konkrét sérelmek előadására. Tiltakozott az ellen, hogy a jugoszláviai szláv lapokat kitiltják Olaszországból.

A legőszintébb helyesléssel, a legfölkételeg megértéssel sorakoztak azoknak a követeléseknek támogatói közé, melyeket a nemzetgyűlés helyeslése és nemes felháborodása közben Hohnyecz képviselő ur megszólaltatott. Az olaszországi szláv kisebbségek nekünk is testvéreink. Nekik, mert szlávok, nekünk mert kisebbségek. A nemzetgyűlésnek legele-

mibb kötelessége az, hogy minden parlamentáris módon kényszerítse a kormányt az olaszországi szláv kisebbségek sérelmeinek orvosoltatására.

De minden jayzéknél, diplomáciai tiltakozásnál, kormánydeklarációnál hatásosabb, visszhangosabb és ünnepélyesebb lenne az, ha az SHS. királyság kormánya a szláv kisebbségek sérelmeinek megszüntetéseért az európai közvélemény előtt olyan módon emelne szót, hogy a világ közvéleményének ellenőrzése és ítélete alá bocsátaná saját kisebbségeinek helyzetét. Ha a beogradi kormány az olasz kabinet, a népszövetség s a kulturvilág nyilvánossága elé azzal állhatna ki, hogy megvalósítottuk otthon, a mi országunkban a legelőkeltebb nemzetiségi egyen-

jogusítást, a mi hazánkban nincs különbség sem a törvény kijelentéseiben, sem a törvény alkalmazásában nemzetfentartó és kisebbség közt, mert kulturális, politikai és gazdasági téren megteremtettük a legnemesebb demokráciát, a legemberibb egyenlőséget, — akkor egyetlen szóval sem lehetne tiltakozni az egyenlőséget követelő humánus és fölvilágosult számonkérés ellen.

Ha őszintén, becsületesen, igazul, hátsó gondolat nélkül követelik az olaszországi szláv kisebbségek sérelmeinek orvoslását, őszintén, becsületesen, igazul és hátsógondolatok nélkül kell azzal is törődniük, hogy az itt élő kisebbségeket ne éri az olaszországi szláv kisebbségek távol akarnak tartani.

A hatalmas halott

Prótics koporsója mellől — A vajdasági radikálisok agrárreformja — A költségvetés bizottsági tárgyalása

A politikai élet teljesen Protics halálának és temetésének hatása alatt áll. Kedden, a temetés napján semmi lényeges esemény nem történt, a kormány tagjai egész nap a temetésen voltak elfoglalva. A temetési szertartás reggel kilenc órától délután háromig tartott.

Protics halálának a politikai életre gyakorolt hatása mindinkább érezhetővé válik. Eddigi politikai ellenfelei is fentartás nélkül megállapítják, hogy Protics kidölése nagy veszteséget jelent az SHS. királyságra. Noha az elhunyt politikus a legutóbbi választások óta nem tagja a parlamentnek s csak íróasztala mellől tudott befolyást gyakorolni az eseményekre, jelentős tényezője volt a belpolitikai életnek. A halott befolyása nem szűnik meg azzal, hogy e megdermett kézből kihullott a toll s hogy a sir bezárult mögötte. Ma már ellenfelei is belátják, hogy Protics eszméi megegyezés a horvátokkal s kibékülés a nemzetiségekkel, az a pillér, amelyre az ország konszolidációját építeni lehet.

Pasics-nak meghalt a legnagyobb ellenfele s a megegyezés politikájának legtekintélyesebb hirdetője, de Protics temetése megmutatta, hogy az erőszak politikájával lélekben csak azok azonosítják magukat, akiknek megszűnő politikai céljaik nincsenek, mint a saját pillanatnyi jólétüknek biztosítása.

Ma az ország kegyeleto nyilatkozott meg a halott Protics-csal szemben, a jövő azonban eszméit glorifikálni fogja.

Protics temetésének megindító hangulatában is némi érdeklő-

désre tartott számot a vajdasági radikális képviselők értekezlete.

A vajdasági radikálisok a Petrograd-szálló külön termében gyűléseztek, hogy az agrárreform törvényjavaslattal szemben álláspontjukat leszögezzék. Az értekezletől sokan azt várták, hogy a vajdasági radikálisok kimondják, hogy minden erővel küzdenek Miletics volt miniszter szerencsétlen javaslatával szemben. Ilyen határozott állásfoglalás azonban nem történt, hanem azt határozták, hogy igyekeznek megfelelni a törvényjavaslatot.

Az ülésen dr. Lalosevics Jócó bemutatta a saját törvényjavaslat tervezetét. Rövid vita után elhatározták, hogy a tervezetet átadják a parlamenti agrárreform-bizottság tagjainak pontosabb tanulmányozás végett s ezért, hogy igyekezzenek összhangba hozni Miletics Krszta javaslatával. Erre a célra bizottságot is küldtek ki, melynek tagjai Lalosevics, Grgin, Vujics Jócó, Mihajlovics Szvetisláv, Vuletics és Ivkovics Momcsilló vajdasági radikális képviselők. Lalosevics javaslata sokkal alaposabb munkát árul el, amely azonkívül az agrárreform megoldását teljesen az alkotmány szabályai szerint tartja célravezetőnek. A kiküldött bizottság is valószínűleg helyesnek fogja találni a tervezetet és ajánlani fogja, hogy a törvényhozó bizottság tárgyalás alá vegye.

Kedden este a pénzügyi bizottság is ülést tartott, amelyen a költségvetés általános tárgyalását kezdték meg. A vitát Sztojadinovic pénzügyminiszter nagy beszéde vezette be.

Bonar Law meghalt

Az angol politika gyásza

Londonból jelentik: Bonar Law, volt angol miniszterelnök kedden délelőtt hosszú és súlyos betegeskedés után gégetuberkulózisban meghalt. Amikor Lloyd George bukása után 1922 október 25-ikén átvette a kormány vezetését Bonar Law már nem volt egészséges a konzervatív többség vezére és miniszterelnöki működését erősen hátráltatta a súlyos kór, aminek végső kifejlődésében nagy része volt azoknak a megerőltetéseknek, amelyekkel a fokozott politikai tevékenység járt. Egészségi állapotának rosszabbodása miatt hamarosan vissza is vonult Bonar Law és miniszterelnöksége utolsó idejében már csak névleg vezette a brit világbirodalom ügyeit, amelyek tulajdonképpen intézője ebben az időben is Baldwin, későbbi utóda és Anglia jelenlegi miniszterelnöke volt.

Bonar Law 1858-ban született a kanadai New-Brunswickban. Apja protestáns lelkész volt, aki Glasgowba küldte át fiát tanulni és itt lépett Bonar Law az ipari pályára. Mint mérnök később vasgyáros lett és ugyancsak Glasgow választotta első ízben képviselővé 1900-ban konzervatív programmal. Tizenegy év múlva polgári származása ellenére leader-jévé választotta a konzervatív-párt és Bonar Law vezette a konzervatív-párt kampányát a Homerule ellen. 1915-ben az Asquith-féle koalíciós kormányba gyarmatügyi államtitkárnak delegálta pártja, az ezt követő Lloyd George-kormányban pedig már a pénzügyminiszteri széket töltötték be a józan, megfontolt és talán kissé túlságosan is szűz konzervatív-vezérel. 1921 tavaszán visszavonult a politikától, egészségi állapotára való hivatkozással, de senki sem hitte el neki, hogy csakugyan ez lenne az oka távozásának; bizonyosra vették az angol politikai körök, hogy csak félre akarja tenni magát jobb időkre, amikor majd felválthatja Lloyd George-ot — akinek idáig lelkes támogatója volt — a miniszterelnöki székekben. Amikor egy év múlva Bonar Law váratlanul visszatért a politika porondjára és rögtön olyan élesen kezdte támadni Lloyd George génuai szereplését, hogy Lloyd George szinte máról-holnapra megbuktatta a konzervatívok puccszerű ellenzése következtében előállott válság, mindenki bizonyosra vette, hogy Bonar Law félreállása nem betegsége miatt történt. Pedig az angol államférfi már akkor is annak a súlyos betegségnek csiráit hordta magában, amely most sirbavítta.

Bonar Law halála egész Angliában mély részvétet keltett és politikai ellenfelei is megilletődve vesznek részt az ország gyászában, a mely joggal tekintheti halottjának az elhunyt politikust.

Bonar Law temetésén előreláthatólag a külföldi hatalmak is képviseltetni fogják magukat.

Iskolai poliklinikák

Az iskolák és iskolás gyerekek egészségügyi ellenőrzése

Beogradból jelentik: A közegészségügyi miniszter elhatározta, hogy a jövőben nagyobb gondot fordít az iskolás gyerekek egészségi állapotára.

A kormány — fölszerve a kérdés nagy horderejét — elhatározta, hogy az országban gyerek-poliklinikákat állít föl, amelyek a szociális és higiénikus gyerek gondozást fogják végezni.

Beogradban két ilyen gyerek-poliklinika lesz. Zagrebban, Osijekben, Ljubljánában, Splitben, Nisben, Skopijében és — a Vajdaság részére — egyelőre Noviszadon.

A poliklinikákat az iskolák udvarán fogják föllátni és erre a célra a Németországból jött jóvátételi barakkokat használják.

Noviszadon két ilyen barakkot állítanak fel az iskolákban.

Ezekben a barakkokban külön kinevezett iskolai orvosok fognak szolgálatot teljesíteni.

A jövő évben Noviszad után a Vajdaság más nagyobb városaiban is fognak gyerek-poliklinikákat felállítani, első sorban Szuboticán.

A Suboticei Kereskedők Egyesületének tagjai Szalonikiben

Ünnepélyes fogadtatásban volt részük

A suboticei Kereskedők és Iparosok Egyesületének tagjai pénteken este 8 órakor indultak el Gyevgyelijára határállomásra. Görögország felé és 11 órakor (szalonikii, keleti időszámítás szerint 12 órakor) érkeztek meg Szalonikibe.

A pályaudvaron Sztanojevics Fojtije szalonikii jugoszláv főkonzul, Andrics Vladisláv főkonzulatusi titkár és a szalonikii jugoszláv kereskedelmi kamara vezetősége, elnökkel az élén fogadta a suboticei vendégeket, akiket a *Majestic* szállóban, Szalonikij legújabb és legmodernebb szállójában szállásoltak el.

Szombaton délelőtt az S. H. S. királyság főkonzulatusának Leóforosz Vasziljon Georgiu (I. György király ut) 1. szám alatt levő palotájában ünnepélyes fogadás volt, amely alkalmával Sztanojevics főkonzul üdvözölte a jugoszláviai vendégeket. Az üdvözlő szavakra Manojlovics Vladisláv dr., a suboticei Lloyd elnöke válaszolt.

Ezután Sztanojevics főkonzul vezetése mellett megtekintették a szalonikii kikötőben az S. H. S. királyság számára fentartott szabad kikötőt.

A kikötő 92.000 négyszögméter területű, 22.000 négyszögméter tengerkerülettel, amelyet ezután fognak kiépíteni. A jelenlegi szabad zóna területén már régebben nagy istállók voltak berendezve az S. H. S. királyságból exportált élőállatok elhelyezésére, valamint modern többemeletes új elevátor a gabona szállítására, amelyet már a jugoszláv kereskedelem számára építettek.

Déli 12 órakor Lambrosz Georges, Szalonikij és Macedónia kormányzója fogadta a suboticei vendégeket. Sztanojevics főkonzul üdvözlő szavaira Lambrosz kormányzó meleg szavakkal beszélt a jugoszláv-görög nemzet barátságos viszonyának fontosságáról.

Délután 4 órakor a szalonikii jugoszláv kereskedelmi kamarának disz-fülésén vettek részt a suboticei kereskedők, öt órakor pedig a görög kereskedelmi kamara hivatali helyiségeiben teauzsonnát rendezett a vendégek tiszteletére, amely alkalmával a görög kamara elnöke üdvözlő beszéde után Csurszin novi-

sadi kereskedelmi és iparkamarai titkár ismertette a Vajdaság kereskedelmét és iparát. Este 8 órakor a jugoszláv kereskedelmi kamara bankettet rendezett a *Majestic* szállóban, amelyen több felköszöntő hangzott el.

Vasárnap délelőtt a szalonikii szerb templomban rendezett misén vettek részt a kirándulók. Ezután meglátogatták a szalonikii katonai temetőben nyugvó 1800 szerb katonai sírját a suboticei Lloyd tagjai. A temetőben gyászistentisztelet keretében Miladinovics Milivoj dr. és Sztanojevics főkonzul mondott emlékbeszédet, majd megkoszorúzták az elcsott harcosok sírját. A koszorút

Damjanovics Dimitrije alezredes, Damjanovics Miloszláv tábornok suboticei helyőrségi parancsnok fivérének síremlékére helyezték.

A vasárnapi nap folyamán a suboticei kirándulók megtekintették Szalonikij ipartelepét és látványosságait és hétfőn este 8 órakor a »Katharina« gőzzel Athénbe utaztak, ahová kedden este fognak kétnapi tartózkodásra megérkezni.

Az athéni lapok, — görög, francia és héber nyelvű újságok — már napok óta hosszabb cikkeket foglalnak a suboticei kereskedők és iparosok utazásával és rámutatnak a tanulmányút gazdasági és politikai jelentőségére.

A forradalmi Görögországban

A levert ellenforradalom

— A Bácsmegyei Napló kiküldött munkatársától —

Szalonikij, október 27.

A görögországi metaxista ellenforradalmat hat napig tartó harcok után szombaton a forradalmi kormány csapatainak sikerült levernie.

Hétfőn október 22-én reggel 4 órakor tört ki Görögország különböző részeiben, Tráciában, Thesszáliában, Szalonikij környékén éppúgy, mint a Peloponezos félszigeten, a Pireusokban, Athéntől délre a lázadás és szombaton az ellenforradalmárok minden feltétel nélkül megadták magukat.

Az ellenforradalom proklamációja

Hétfőn éjszaka Gargaliasz és Leonardopulosz tábornokok, valamint Zirasz ezredes aláírásával ellátott proklamációt osztottak szét a hadsereg katonái között és ragasztották ki Athén utcáin, amely proklamációt a forradalmi kormányhoz, György királyhoz és a görög néphez intézték.

Ebben a proklamációban felhívják a kormányt, hogy adja át az ügyek vezetését egy semleges kormányzatnak, amely a választások szabadságát biztosítja. Felszólítják György királyt, hogy a forradalmi kormány helyére új kormányt nevezzen ki, amely biztosítja számára az uralkodói jogok gyakorlását és helyreállítja a király tekintélyét. A görög népet pedig felhívják, hogy csatlakozzék ehhez a mozgalomhoz és segítse elő a forradalmi kormány megdöntését. Ezt a kiáltványt az athéni royalista lapokban is közölték.

A kiáltvány megjelenésével egyidőben Görögország különböző részeiben kezdetét vette az ellenforradalom fegyveres felkelése, a proklamációt aláíró két tábornok és Zirasz ezredes vezetése mellett.

A szalonikii harcok

A legelső ellenforradalmi jelenségek 22-ikén, hétfőn hajnalban 4 órakor Szalonikij környékén vették kezdetüket.

Két órakor jelentették a szalonikii katonai parancsnokságnak, hogy *Drahma Szerez Kava'a* és *Veria* környékén gyanus akcióba lépett a katonaság. Ugyanez a jelentés jött később a Szalonikijtől 16 kilométerre levő *Sztana-Galiku* és a 8 kilométernyire fekvő *Dudular* községekből is. Különösen ez utóbbi helyen volt veszedelmes a szituáció, annál is inkább, mert *Dudular* fekszik legközelebb Szalonikijhez és itt volt a legnagyobb az ellenforradalmárok száma.

A szalonikii katonai parancsnokság az tője és az ellenforradalmi sereg főparancsnoka Zirasz ezredes volt.

A szalonikii katonai parancsnokság az értesítés vétele után nyomban csapatokat küldött a felkelők ellen. Már reggel 4 órakor megkezdődött a harc a két csapat között, amely hat óra hosszat, délelőtt 11 óráig tartott. A rendkívül véres küzdelemben mindkét részről kétszázra rugott a halottak és sebesültek száma, végül is a felkelők megadták magukat.

Sztana Galikund, a Dedeagacs felé vezető vasutvonal mellett kedden szintén győztek a kormánycsapatok, aminek hírére a többi községekben az el-

lenforradalmárok katonái megtagadták tiszteiknek az engedelmességet és nem voltak hajlandók tüzelni a forradalmi seregekre.

Kedden a kormány *Othonaios* tábornokot nevezte ki teljes felhatalmazással a szalonikii harmadik hadsereg parancsnokává. Az új parancsnok személyes nimbusza is hozzájárult az ellenforradalom megfigyeléséhez, mert *Othonaios tábornok volt az éneke annak a forradalmi bíróságnak, amely Gunarisz miniszterelnököt és négy miniszterét kivégeztette.*

A felkelők az első napokban Szalonikij—Dedeagacs és Szalonikij—Athén között felszedték a vasuti síneket, hogy a kormánycsapatok szállítását megakadályozzák. A harcok a Jugoszlávia felé vezető vasutvonal közelében folytak le, úgy hogy Gyevgyelija és Szalonikij közt hétfőtől csütörtökig szünetelt a forgalom, éppúgy, mint Szalonikijból Athén, valamint Dedeagacs felé is. A hajóközlekedést szintén betiltották, csupán a csapatokat szállító gőzösek közlekedtek.

A kormány hétfőn kihirdette az ostromállapotot, a zárórát éjjel egy órában állapították meg, továbbá elrendelték a hírlap és postacenzurát.

Az erélyes rendszabályok folytán Szalonikij városában a harcok alatt is teljes volt a nyugalom, a legénység engedelmessége miatt pedig szerdára a Szalonikij környékén kitört lázadást már teljesen leverték.

A katonai parancsnokság feltétlen megadást követelt az ellenforradalmároktól, amit ezek el is fogadtak. A csapatok tisztjeit elfogták, a legénységet pedig a szalonikii kaszárnyákba transzportálták, de nem kezelik őket foglyokként, sőt még fegyvereiket is megtarthatták.

A városban még pénteken is több le-tartóztatás történt.

Zirasz ezredes, az északi felkelő csapatok főparancsnoka Szkopljébe menekült, ahonnan táviratilag menedéket kért Sándor királytól.

Kitört az ellenforradalom

Hétfőre, október 22-ikére, virradó reggel 4 órakor tört ki szinte egy pillanatban az ellenforradalom Görögországban *Plasztirasz* ezredes forradalmi elnök és *Gonadasz* ezredes miniszterelnök kormányzata ellen.

Gargalidesz és *Leonardopulosz* tábornokok és *Zirasz* ezredes, a Konstantin-párt hívei; az ugynevezett kamarilla, az uralkodó dinasztia érdekében fogott fegyvert a venizelistákkal együttműködő, parlament nélkül kormányzó forradalmi kormány ellen. A cél: újból visszaállítani a dinasztia hatalmát, a király tekintélyét a forradalmi kormányzattal szemben, amely ugyan nem detronizálta II. György királyt, sőt látszólag nem is foglalkozik ezzel a gondolattal, azonban a kormányzat tekintetében teljesen félreállította a királyt, akinek az ügyek vezetésében semmi szerepe nincs. Az ellenforradalom mögött *Miklós* herceg, Konstantin király fivére áll, aki éppen az ellenforradalom kitérője alkalmával

Olga királynéval, Konstantin király özvegyével együtt Beogradban tartózkodott leányának, Olga hercegnőnek Pál herceggel tartott esküvőjén. (A forradalom, — talán nem érdektelen véletlen, — éppen az esküvő napjának hajnalán tört ki.)

Az ellenforradalom jelszava volt: helyreállítani a parlamenti kormányzást, megszüntetni a katonai diktatúrát és az első kövétel: a mostani forradalmi kormányzatot új, semleges kormány váltása fel, amely biztosítja a december 2-ikára kiírt választások szabadságát.

Forradalom és ellenforradalom

Ez a lényege a forradalom és ellenforradalom küzdelemének, azonban a háttérben még teljesen ismeretlen erők és befolyások működnek úgy, hogy a görög közvélemény még ma sincs tulajdonképpen tisztában a forradalmi tényezőkkel. Amint az ellenforradalom első napjaiban a skopljéi görög konzul nem tudott felvilágosítást adni, hogy melyik pártcsoporthoz fogott fegyvert *Plasztirasz* kormányzata ellen — éppen úgy Szalonikijben, a forradalmi harcok egyik fő színhelyén, a politikusok és a lapok szerkesztői mind másképpen magyarázták a legutóbbi események okait. Egyik verzió szerint az ellenforradalom spiritus rectora, *Miklós* herceg detronizálni akarta György királyt, mert gyenge a forradalmi kormányval szemben. A másik magyarázat, hogy a venizelista *Gargalidesz-Leonardopulosz* tábornokok, valamint *Zirasz* ezredes sértett egyéni hiúságból szították a lázadást, mert a náluknál rangban és korban fiatalabb *Pangalasz* tábornokot nevezték ki a forradalmi kormány hadseregének vezérkari főnökévé, bár *Pangalosz* ugyancsak a venizelisták pártjához tartozik.

A politikai zavart érthetővé teszi az a körülmény, hogy az egyes pártok álláspontja sincs még teljesen tisztázva. A forradalmi kormány katonai pártjával szemben a venizelisták katonai pártja áll, akik viszont szintén két részre oszlanak: köztársaságiakra és royalistákra. A mostani forradalmi mozgalmakban a felkelő venizelista royalistákkal szemben a venizelista köztársasági vezetők, mint *Pangalosz* is a forradalmi kormány oldalán harcoltak. A legérdekesebb azonban, hogy e két frakciónak, egy párt nevét viselő ellenfeleknek élethalálharc mellett *Gonadasz* ezredes forradalmi kormánya egyéves uralma óta, mindeddig nem exponálta magát sem a köztársasági, sem a royalista eszmék mellett, sőt az uralkodó személyének kérdése tekintetében sem.

Gonadasz és *Plasztirasz* ezredesek forradalmi uralma, melyet a frontokról hazaözönlő, megvert hadsereg 1922. szeptemberében a további ellenállás jelszavával létesített és amely detronizálta a vereséggért okolt Konstantin királyt, a royalistákkal és a parlamentet követelő pártokkal szemben azzal indokolja uralmát, hogy nem látja még elég nyugodtnak az ország hangulatát ahhoz, hogy a nép objektív szemmel ejtse meg a választásokat és nem látja biztosítottnak a helyzetet a parlamentáris kormányzat számára. A december 2-ikára kitűzött választásokat csak a polgári pártok kényszere miatt írta ki a kormány, ezek a választások azonban, bár e tekintetben még nem történt döntés, — minden valószínűség szerint elmaradnak.

A diktatórikus kormányzat ellenére a lakosság hangulata szemmel láthatóan a forradalmi kormány mellett van, amely teljesen liberálisan kezeli a szabadságjogokat, a személy- és vagyónbiztonság, — mint mondják, — még soha nem állt oly magas fokon, mint most.

A politikai pártok zűrzavarát és a személyi harcok ellenforradalmának képét legjobban jellemzi az a tény, hogy a harcba vitt legénységet az ellenforradalmárok a csapatok hangulata szerint más-más jelszavakkal, hol köztársasági, hol royalista program hangoztatásával, — vitték harcba a forradalmi kormány ellen. Ennek tulajdonítható, hogy a felkelő csapatok a legtöbb helyen a kormánysergek közeledtére harc nél-

kül megadták magukat és kiszolgáltatták tisztjeiket.

Ebben a káoszban következhetett be az a különös helyzet, hogy *György király uralkodása alatt a kormány csapatai ellen fellétek a dinasztia uralmáért küzdő royalista csapatok, — és hogy a királyi csapatok levertek a royalista ellenforradalmárokat.*

Előglát az ellenforradalom vezetőit

Szombaton este érkezett a híre, hogy a Peloponezosi félszigeten, Athén közelében kitört ellenforradalmat a kormánycsapatoknak szintén sikerült a délutáni órákban levernie. Itt a korinthoszi 35-ik, a navplioni 8-ik és calamatai 36-ik gyalogezred lázadt fel, melyekhez a többi peloponezosi helyőrségek csapatainak nagy része is csatlakozott. Az ellenforradalmárok élén *Leonardopolosz és Gargalidesz* tábornokok, valamint *Metaxasz* ezredes állottak.

A peloponezosi csapatok, melyeknek számát hivatalosan huszezerre becsülik, Athén ellen indultak és erős küzdelembe bocsátkoztak a kormánycsapatokkal. A nacionalista védőcsapatok vezetését génteken maga *Plasztirasz* ezredes végezte.

Pénteken este az ellenforradalmárok két tisztet küldtek a nacionalista kormánycsapatok főparancsnokságához, a akik megadást ajánlottak, ha a kormány kegyelmet ad az alacsonyabb-rangú tiszteknek és a legénységnek. A forradalmi parancsnokság feltétel nélkül megadást követelt, de kijelentette, hogy a legénységet minden retorzió nélkül visszaszállítja a kaszárnyákba.

Délután 3 óra 30 perckor *Gargalidesz* tábornok *Leonardopolosz* nevében is kijelentette, hogy elfogadja a kormány feltételeit. A fegyverletét ezzel egyidőben megkezdődött.

A kormány jelentése szerint a legénységet és az alacsonyabb-rangú tiszteket erőszakkal kényszerítették az ellenforradalomban való részvételre. Az ellenforradalom vezető tisztjei, — hogy a szökevényeket megakadályozzák, — szigorú fegyelmet tartottak és elrettentésül rendkívül haditörvényszéket alakítottak. Kedden négy tisztet hadiraitáltak és kivégeztek. Szerdán tizenhat katonát lőttek agyon.

Leonardopolosz és *Gargalidesz* megadása után *Plasztirasz* ezredes forradalmi főnök és a kormánycsapatok főparancsnoka Eleusineben rendkívüli haditörvényszéket alakított, amely vasárnap megkezdte működését és itélkezni fog az ellenforradalom vezetői fölött.

Az ellenforradalmi mozgalmak ezzel befejezést nyertek. A vasut és hajóforgalom vasárnap egész Görögországban megindult és a likvidálás munkája megkezdődött.

Farkas Frigyes

Apa s fiu élet-halál harca

A brutális apát kalapáccsal agyonverte a fia

Novisadról jelentik: *Kovács* Bálint becskereki lakos rosszul élt a feleségével, akit többször ütött, vert. Volt egy 16 éves fiuk, Bálint, akivel az apja szintén brutálisan bánt.

A múlt év február 3-án este *Kovács* Bálint ittassan tért haza, szidalmazni kezdte feleségét, aki próbálta férjét csillapítani, aki erre még dühösebb lett, nekironított az asszonynak, a földre tette és ütötte, verte, kegyetlenül.

Bálint, a 16 éves fiu segítségére sietett a földön fetregő anyjának, de az öreg dühösen ellökte a fiut, mire az felkapott egy kalapáccsal és azzal addig ütötte az apját — amiben a földről feltápaszkodott anyja is segítette — míg az meg nem halt.

A becskereki törvényszék múlt év november 28-án tárgyalta ezt bűnügyet és megállapítva az erős felindulást és a jogos önvédelmet, úgy a fiut, mint az anyját felmentette.

Kedden foglalkozott ezzel a bűnüggyel a novisadi ítélőtábla és helyben hagyta az elsőfokú bíróság fölmentő ítéletét.

Fölmentették a pécsi hazaárulási per vádlottjait

Ellenállhatatlan kényszer alatt cselekedtek

Pécsről jelentik: Ismeretes, hogy a baranyai szerb megszállás idején Pécsen *Linder Béla*, a Károlyi kormány volt hadügyminiszterének vezetése alatt közigazgatás rendezkedett be és megalakult a törvényhatósági bizottság is. Az egyik bizottsági ülésen *Linder Béla*, Pécs város akkori polgármestere beszámolt a szerb kormánnyal folytatott tárgyalásairól. *Berky György* indítványára ezt a jelentést tudomásul vették s a hozott határozatban kimondták, hogy a kisantant külügyminisztereihez feliratot intéznek, amelyben azt kéri, hogy a baranyai megszállást tartsdk fönn addig az ideig, míg Magyarországon a jogrend uralma helyre nem áll.

Tóth Antal indítványára pedig a dinárvaluta bohozatalát sürgették meg. A város vezetősége ezután felhívást tett közzé, amelynek a következő részei miatt indított a királyi ügyesség bűnvádi eljárást felség-sértés és hűtlenség elkövetésére irányuló szövetkezés büntette miatt.

»A jugoszláv kormány támogatást nyújt abban az irányban is, hogy a megszállott terület dolgozó népét nem fogja kiszolgáltatni a keresztény kurzusnak csuolt Horthy-uralom vérengző martalócainak. Jelen

törvényhatósági bizottság minden alkalommal tiltakozott a Magyarországon pusztító fehér terror ellen és ezt az alkalmat is meg kell ragadni annak kijelentésére, hogy a magyar kormányzatot és nemzetgyűlést, mint a fehér terror alatt létrejött alakulásokat törvénytelennek tekinti és annak eltávolítását követeli.

Hatvankilenc vádlott ellen indult meg az eljárás, akik valamennyien tagjai voltak a pécsi törvényhatósági bizottságnak. Negyvenhárom bizottsági tag a magyar csapatok bevonulása elől emelkedett Pécsről s így a bűnpör tárgyalásán csak huszonhat vádlottat lehetett felelősségre vonni.

A tárgyaláson valamennyi vádlott azzal védekezett, hogy őket akaratuk ellenére és megkérdésük nélkül választották be a törvényhatósági bizottságba. A megbízás elől részben az akkori terror, másrészt pedig a megszállóktól való félelmükben nem mertek kitérni.

A bíróság ítéletében a vádlottakat fölmentette. Az ítélet megokolásában kimondta, hogy a vádlottak ellenállhatatlan kényszer hatása alatt állottak, életüket és vagyonaikat komolyan veszélyeztetve láthatták és ezért őket a vádbeli bíncselekmény nem terheli.

Eltemették Protics Sztojánt

A politikai világ hódolata Protics eszméi iránt

Kedden délelőtt folyt le *Protics* Stojan temetése a nagy államférfihez méltó keretek között. A temetés kezdete kilenc órára volt kitzúve, de már fél kilenckor nagy tömeg feketélt a *Knez Mihajlova-uccai* gyászház előtt és óriási közönség állt sorfalat a egészen két oldalán is, végig az egész hosszú utvonalon.

Beszterelés a gyászházban

Kilenc óra előtt tíz perccel kezdődött az egyházi beszterelés a halottas háznál. Az egyházi beszterelésen jelen volt a kormány minden tagja *Pasics* miniszterelnök kivételével, aki csak a székesegyházban megtartott szertartáson vett részt, a parlament elnöksége, sok képviselő, *Dimitrije* patriarcha tizenkilenc főnyi papi segédlettel végezte a szertartást. A koporsót *Protics* Stojan fia, leánya és veje állták körül.

A beszterelés után a különböző pártállású képviselők vették vállukra az ércokorsót és vitték le az emeleti lakásból az uccán álló hat lovas gyászkocsira, amely ekkor már zsufolva volt koszorúkkal. Koszorut küldött a király, *Jelena hercegnő*, a kormány, a jugoszláv újságíró-egyesület, a zagrebi *Obzor* és *Jutarni List*, a parlament, az államtanács, a monopól igazgatósága és számos vidéki pártszervezet, valamint egyesület. Feltűnt, hogy a Magyar Párt koszorúja hiányzott a ravatalról és a párt nem is képviseltette magát a temetésen. Sokan koszorúmegváltás címén nagyobb adományokat adtak az újságíró egyesületnek.

A temetési menet

Néhány perccel kilenc óra után indult meg az impozáns temetési menet. Elöl a halott kitzintéseit vitték, azután a katonazenekar, majd egy diszszázad következett, ezt követte a halottas kocsi, amely mögött a gyászoló család tagjai, *Protics* legintimebb barátai, a kormány tagjai, a diplomáciai kar, az államtanács tagjai, a volt miniszterelnökök, a parlament elnöksége és mintegy százötven képviselő haladt, pártkülönbség nélkül. Majd végeláthatatlan tömegben következtek *Protics* Stojan barátai, tisztelői és hívei, sőt ellenfelei is.

király. — aki személyesen is kifejezte részvétét a gyászoló családnak — továbbá *Jelena* hercegnő és *Pasics* miniszterelnök eltávoztak a szertartásról, amely tovább folytatódott a kormány képviselőinek, *Trifunovic* Misa miniszternek emulékbeszterével, aki szintén hangsúlyozta az elhunyt hosszú közéleti pályáján kifejtett érdemeit és makulátlan becsületességét.

Protics személyi hívei nevében *Arangyelovic* dr., egyetemi tanár mondott mély hatást keltő beszterét. Az elhunyt személyi jellemzése után áttért azokra az eseményekre, amelyek *Protics* körül az utolsó időkben lezajlottak és hangsúlyozta, hogy ezeket *Protics* milyen kiábrándulással fogadta.

A temető felé

Arangyelovic beszteré után a tömeg lassu menetben a városon keresztül a temető felé tartott. Az egyetem épülete előtt ismét megállt a halottas menet és itt a radikális ifjak nevében *Zsivancevic* Mihajlo, az egyetem hallgatói nevében pedig *Jovanovic* mondottak beszterét. Utközben még a *Terazzian* állt meg a menet. A hatalmas teret teljesen elfepte a gyászoló közönség. A felállított szónoki emelvényről *Makszimovic* Bózsó radikális képviselő, a radikális párt nevében bucsuzott el a halottól, utána pedig *Marianovic* Mita, Beograd polgármestere a város nevében mondott beszterét. A köztársasági párt nevében *Todorovic* ügyvéd, az országos újságíró egyesület nevében *Vesznics* Radiszláv bucsuztatták el *Protics* Sztojánt.

Ivics Alexa beszteré

Egy óraker indult el a menet a temető felé, ahová körülbelül két óraker ért. A temetőben elsősorban *Ivics* Alexa dr., a suboticaí jogi fakultás tanára mondott gyászbeszterét a vajdaságiak nevében.

— Negyven esztendeje telt el azóta — mondotta *Ivics* — hogy a most elhunyt *Protics* először a nyilvánosság elé lépett, az akkor még a kis szerbiai királyságban. Tele temperamentummal, energiával, erővel, az első harcoló sorokban foglalta el a helyét. A legsúlyosabb időkben mindig a demokrata eszmékért: a nép felszabadításért és a slávok egyesítéséért küzdött. Sok szenvedés után megérte ideáljai teljesedését.

Megérte a felszabadulást és egyesülést, de tovább harcolt, mert, úgy hitte, ez nem az állam, amelyet ő elgondolt. A jugoszláv nép ugyan *Protics* csomói szerinti határok közt van, azonban a nemzetben nincs harmónia, nincs meg az a szeretet és morál, ami az ő ideálja volt. Ebben az országban nem uralkodik az a megelégedés sem, amelyet *Protics* kívánt...

Protics a harcban és a fáradhatatlan munkában nem törekedett pillanatnyi sikerekre. Munkájának programja századokra szólt és csak századokon keresztül lehet megvalósítani. Ezek a századok őt fogják győztesnek kikiáltani ellenfelei fölött. Az utókor a demokracia heroikus apostolát fogja benne tisztelni, azt az embert, aki minden erejével a jugoszláv nép boldogságáért és békéjéért harcolt.

Negyven esztendő fáradságos munkája és harca megtörték *Protics* Sztoján testi szervezterét, szelme azonban továbbra is azok előtt fog lebegni, akik *Protics*ot tekintik politikai vezterüknek. Most, amikor ezt a megtört testet átadjuk az örök nyugalomnak, a vajdasági elvarbátai és tisztelői nevében az az utolsó kívánságom, hogy ő vezessen továbbra is bennünket.

Ivics után *Lukics* az egyetemi ifjuság, *Jankovic* *Dusan* pedig a radikális fiatalok nevében mondott rövid beszterét, majd beföldelték a sirt.

A hatalmas temetési menet, amelynél impozánsabbat már régen látott Beograd, a Saborna Crkva felé haladt. A székesegyházba már néhány perccel előbb megérkezett a király, *Jelena hercegnő társaságában*, valamint *Pasics* miniszterelnök is. Ugy a székesegyház, mint egész környéke zsufolva volt a gyászoló közönséggel. A templom közepén álló sarkofagra elhelyezett koporsó körül félkörben állottak fő *Dimitrije* patriarcha és a papok, jobbra és balra a jugoszláv politikai élet minden kitűnősége. A bal oldalon a falmelletti padosorokban ült a kormány néhány idősebb tagja, így *Pasics* miniszterelnök is. A király baldachin alatt állva hallgatta végig a hosszú gyászszertartást és a beszteréket.

A *Dimitrije* patriarcha által celebrált mise után, a patriarcha mondotta az első gyászbeszterét, amelyben *Protics*ot nem mint politikust, hanem mint embert méltatta. Ismertette *Protics* küzdelmes ifjuságát, szegénységét és puritán becsületességét és emelkedett szavakkal méltatta emberi erényeit.

Jovanovic *Ljuba* bucsuztatta ezután az elhunyt államférfit. Azzal kezdte gyászbeszterét, hogy a meghatottságtól alig tud kifejezést adni érzelmének a nagy halott koporsója előtt. — Harcos volt ő egész életében. — mondotta — elsősorban a nemzeti szabadság harcosa. Több, mint negyven évet töltött közpályán és mindig a becsületesség útján haladt. Hosszasan ismertette életét, politikai pályafutását, küzdelmeit az *Obrenovic*-dinasztia alatt a szabadságjogokért, és hangsúlyozta, hogy az elhunyt mindig konstruktív tevékenységet fejtett ki. Besztert róla mint újságíróról és mint tudósról, és megemlékezett arról is, hogy *Protics* a közelmúltban elfordult legközelebbi pártbíveitől is. Ez is csak azért történt, mert eszméit képes volt még régi pártkapcsolatait is megszakítani. Gyászbeszterét *Jovanovic* a következő szavakkal fejezte be:

— Bucsuzom a nemzet nagy halottjától.

A király távozik

A gyászoló közönség a beszter végeztével kivonult a templom elé. A

Választás a cigánysoron

Hatósági segédlettel és zeneszóval ültették helyükre az új városatyákat

Az apatini községhez a napokban érdekes és tarka küldöttség vonult fel. A cigánysoron üresen maradtak a sátrak ezen a délelőttön, mert fontos ügyben jártak a morék, akik egyébként, köztudomás szerint meglehetősen idegenkedni szoktak a hivataloktól. A küldöttség, amelyben két párt vetélkedett egymással, panaszt emelt a régi cigány bíró és a cigányelöljáróság ellen és új választás megtartását kérte elrendelni.

A cigányküldöttség ugylátszik nyomós érvekkel dolgozott, mert a főbírói hivatal helyt adott a kérésnek és elrendelte az új választást.

A cigányok meglegedetten vonultak el és megkezdték a korteskedést. A krónika hallgat róla, hogy az ellenzék milyen eszközökkel dolgozott, tény azonban, hogy a helyszínen, a cigánysoron megtartott választás, amely általános, egyenlő, de nyílt szavazással döntött a fontos kérdésben, az ellenzék győzelmével végződött. Kalányos Antalt választották meg 15 szótöbbséggel cigánybíróknak.

A cigányok dörgő éljenzéssel fogadták a hírt és zeneszóval hódoltak az új vajdának. Még a régi bíróknak is, — aki leghevesebb ellenfele volt Kalányosnak — kijelentette, hogy belenyugszik a többség döntésébe. Sorra kibékültek a haragosok, kezet fogtak és együtt mulattak bele az éjszakába.

Az új cigánybíró rendkívül fontos nyilatkozatot tett a cigánysor jövő teendőiről.

A nagyjelentőségű nyilatkozat után valószínű, hogy kisebb lopásokon kívül ezután sem fogja semmi sem zavarni az apatiniak nyugalmát.

Izgalmak

a magyar nemzetgyűlés keddi ülésén

Vita az új lakásrendeletéről, a munkanélküliségről és a tőzsde áldozatairól

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlést keddre összehívták az ellenzék kívánságára, hogy a kormány lakásrendelete ügyében kérdést intézhessenek a népjóléti miniszterhez. Az ellenzéki padosok zsufoltság megítéltek és a Háznak a legizgalmasabb ülésekre emlékeztető képe volt.

Az ülés megnyitása után Farkas István szociáldemokrata indokolta meg, hogy az ellenzék miért hívta össze a Házat. A lakásrendelet még a mai szociális helyzetet is sulyosítja — mondotta a szónok — majd éles közbeszólásoktól állandóan zavarva, bírálta a rendeletet és követelte a telekértékadó behozatalát. A legélesebb közbeszólások hangzottak el a kormány ellen, amikor Farkas István kifejtette, hogy a rendelet megjelent, holott nem is építkeznek. Magyarország a siberiak menzországja — mondotta — mert csak pénzért lehet lakást kapni. Ezután hangoztatta, hogy Magyarországon növekedőben van a munkanélküliség, a szakszervezetek legutóbb tizennegyezer munkanélkülinek osztottak ki segélyt és ezen a héten a vasiparban mutatkozik a legerősebben a munkanélküliség. A lakásrendelet a kislakások bérlőit sújtja a legsúlyosabban. Ezért indítványt terjeszt be, hogy az új lakásrendelet életbeléptetését május elsejéig halasszák el.

Vas József népjóléti miniszter válaszában kijelentette, sajnálja, hogy a lakásrendeletből politikát csinálnak. Az általános gazdasági viszonyokkal támogatja azt a felfogását, hogy a lakásrendeletre szükség van, mert a lakásokat lehetetlen törvényhozási úton megállapítani. A bérlők ma jóformán ingyen laknak — mondotta Vass miniszter — hogy köteles ezt túrni a háztulajdonos?

Erre a kijelentésre óriási zaj támadt, jobbról közbekiáltottak:

— Amit a szocialisták kívánnak, az tiszta kommunizmus!

Balról is replikáltak:

— Miniszteri székéből demagógia!

A nyugalom helyreállításával az elnök javaslatot terjesztett elő, hogy a Házat bizonytalan időre napolják el. Szilágyi Lajos pártönkivüli kijelentette, hogy ellenzi ezt az indítványt, mert a kormányzatnak nem lehet folytonos elnapolással dolgozni. Bethlennek mindig csendre van szüksége — mondotta — egyszer a karlisták, máskor a szocialisták, majd a fajvédők ellen, most pedig a kölcsön érdekében. Ez nem lehet a nemzetgyűlés célja. Ezután foglalkozott a középosztály helyzetével és fölemlítette, hogy a tőzsdei összeomlás legjobban a középosztályt sújtotta. (Közbekiáltanak: Szóval hausset kíván?)

Szilágyi kijelentette, hogy neki semmi köze sincs a tőzsdéhez, csak tényeket

sorolt fel. Ezután a budapesti választásokról szólva, hangoztatta, hogy a polgári társadalomnak össze kell fogni a szociáldemokratákkal szemben. (Zajos éljenzés a fajvédőknel.)

Fábrián Béla: Wolffekkel akar együtt működni? Próbálja meg hány szavazatot kap!

Szilágyi beszéde folytatásában élesen bírálta a kormány pénzügyi politikáját, miközben Nagy Emil igazságügyminiszter helyeslően bolintott. Erre valaki hangoosan megjegyezte:

— Nem helyes hogy az egyik miniszter izgasson a másik ellen!

Politikai körökben elterjedt hírek szerint Nagy Emil igazságügyminiszter e jelenet után azonnal megírta lemondó levelét. Ezt a hírt azonban eddig még nem erősítették meg.

Ujabb titokzatos gyilkosság Beogradban

A rejtélyes francia megbizottak

Beogradból jelentik: A Pallas szállóban történt legutóbbi titokzatos gyilkosság hatása alól még fel sem szabadult közönséget néhány nap óta újabb bűnügy foglalkoztatja. Egy héttel ezelőtt ugyanis a Beogradba vezető egyik országúton borzalmasan megcsönkített holttestet találtak. A holttest arca is teljesen össze volt szurkálva, úgy, hogy lehetetlen volt az arcvonásokat felismerni.

A beogradi rendőrség a rejtélyes gyilkosság ügyében megindította a nyomozást, de nem tudott egyebet megállapítani, mint azt, hogy a holttesten levő ruha Párisban készült és D. P. monogram van benne. Nem sikerült megállapítani a meggyilkolt személyazonosságát sem, habár a holttestet a törvényszék bonctani intézetében közszemlére tették.

A titokzatos gyilkosság ügyében kedden váratlan fordulat állott be. A zombolyai határrendőrség arról értesítette a beogradi rendőrséget, hogy körülbelül tíz nappal ezelőtt Zombolyán keresztül Beogradba utazott egy francia

ember, akinek az utlevele diplomáciai vizummal volt ellátva. A francia utas neve Dembré Péter volt, tehát a kezdetben egyeznek a meggyilkolt ruhadarabjain talált monogrammal. A jelenlében személyleírását is csatolt a zombolyai határrendőrség, amely feltűnően egyezik a holttest személyleírásával.

A nyomozás, amelyet ezután gyors ütemben lefolytattak, megállapította, hogy a beogradi vasuti rendőrségen semmi adat nincs Dembré Péter Beogradba érkezéséről és a beogradi francia konzulátuson sem jelentkezett senki ezen a néven. Hogy az áldozat Bukarestből érkezett, akárcsak Carrier kapitány, arra a föltevésre bírta a rendőrséget, hogy ez a gyilkosság összefüggésben van a Pallas-szállóbeli gyilkossággal. Pozitív támpontja erre nézve azonban még nincs a beogradi rendőrségnek, amely a titokzatos bűnügy földelítésére széleskörű nyomozást indított ebben az irányban is.

Érdekes volna megtudni, hogy mely célból küld ki Franciaország rejtélyes diplomáciai megbizottakat Beogradba.

A birodalmi kormány fegyveres erővel távolította el hivatalából a szász kormányt

Drezdában valamennyi középület katonaság szállotta meg

Berlinből jelentik: Heintze állam-biztos a birodalmi kormány fölhatalmazása alapján hétfőn állásától fölmentette a szász kormányt valamennyi tagját és mivel a szociáldemokrata-kommunista kormány tagjai kijelentették, hogy csak az erőszaknak engedve hagyják el állásukat, a birodalmi biztos hétfőn fegyveres erővel eltávolította a minisztereket hivatalukból.

Hogy távolították el a Zeigner-kormányt

Hétfőn délután meglepetésszerűen a birodalmi védőrség megszállotta az összes drezdai miniszteri épületeket. A miniszterelnökség elé egy század birodalmi védőrség vonult, élén zenekarral, amely a Friedenberger-induló játszott. Reichswehr-tisztek legénységgel bevomultak a miniszterelnökség épületébe, amelynek elállították összes kijáratát. Egy tiszt őrség a miniszterelnök előszobájába ment, majd négy ember lövése készen tartott fegyverrel benyitott Zeigner miniszterelnök dolgozószobájába. A miniszterelnök íróasztala mellett ült és dolgozott. Arra a kérdésre, hogy mit akarnak tőle, azt válaszolták neki, hogy kövesse őket. Zeignert ezután fegyveres kísérettel kivitték a miniszterelnökség palotájából. Ugyanígy jártak el a többi minisztériumban is a kormány tagjaival.

Néhány perccel később a szász országgyűlés palotáját, a postát, a távirat- és telefonközpontokat és a

vasuti pályaudvarokat is megszállotta a birodalmi védőrség.

Általános sztrájk Szászországban

Drezdából jelentik: Az egész városban nagy idegesség uralkodik. A szász kommunista párt és az egyesült szocialista párt délután közös értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy kimondják az általános sztrájkot. A sztrájkproklamációt, amelyet a munkásság nagy izgalommal vár, a demokrata polgári csoportokkal is alá akarják íratni. A helyzet kritikus és valószínűleg komoly zavargások törnek ki, ha a birodalmi kormány még idejében nem igyekszik megegyezést keresni a szociáldemokratákkal.

Ujabb jelentés szerint a szociáldemokrata és kommunista párt értekezlete a szakszervezeti szövetségekkel és tisztviselő csoportokkal, három naps áttalános sztrájkot proklamált. A sztrájk kedd reggel megkezdődött.

Az angol kormány nem ismeri el a szeparatista kormányt

A Times azt írja, hogy a szeparatistákat a Rajna-vidéken a franciák támogatják. A mozgalom vezetői a csöcselékből kerülnek ki. A német lakosság többsége távol tartja, bár éheznek, nem adja oda magát az elvetemült szeparatistáknak, akik csak a franciák terrorja következtében értek el eddig is helyi sikereket. A Ti-

mes szerint ilyen elvetemült ideákat még soha sem láttak a népek önrendelkezési jogával.

A Daily Telegraph szerint az angol kormány elhatározta, hogy a szeparatistákat nem engedje be az angol zónába és nem ismeri el a szeparatista kormányt.

Amerikai kölcsönajánlat Németországnak

Berlini jelentés szerint a birodalmi kormányhoz két külföldi kölcsönajánlat érkezett. Az ajánlatot amerikai magántőkések tették és az ország kormánya jóindulattal van a pénzemberek vállalkozása iránt. A kölcsön a német ipar talpraállításának célját szolgálja. A két kölcsön folyósítását a tőkések elsősorban a birodalom költségvetésének rendbehozásától teszik függővé, továbbá azt kívánják, hogy a birodalom egy-séges maradjon s a kormány a szeparatista törekvések fölött urrá legyen.

A berlini szociáldemokraták a kormány ellen

Berlinből jelentik: Több mint valószínű, hogy a szociáldemokraták konferenciáján bizalmatlanságot fog-nak szavazni a birodalmi kormány-nak és kijelentik, hogy Szászországgal szemben alkalmazott politikájá-ért nem vállalják a felelősséget.

Kinevezték az új szász kormányt

Drezdából jelentik: Heintze által fegyveresen elmozdított Zeigner-kormány helyébe új kormányt neveztek ki, amelynek tagjai kivétel nélkül a minisztériumok főtisztviselői és egy sem pártpolitikus.

A vajdasági mintagazdaságok pusztulása

Ujabb földeket foglal le az agrárhivatal

A vajdasági mintagazdaságok tervbevetett megszüntetéséről annak idején a Bácsmegyei Napló számolt be elsőnek. Megirtuk akkor, hogy az agrárminisztérium az agrárhivatalok főnökeinek javaslata alapján elrendelte, hogy valamennyi mintagazdaságnak minősített vajdasági nagybirtokot a minimumára kell redukálni. A vajdasági radikális képviselők követelésére azonban az agrárminisztérium visszavonta a mintagazdaságok felosztására vonatkozó rendeletét.

Annál meglepőbb most beavatott beogradi forrásból eredő az az információnk, hogy az agrárminisztérium utasítására már meg is kezdék a vajdasági mintagazdaságok felosztását. A Felső-Bácskára vonatkozólag erről a teljesen jól értesült helyről a következő felvilágosítást kaptuk:

Az agrárminisztérium azért határozta el magát erre a lépésre, mert az utóbbi időben előállt annak a szüksége, hogy a Magyarországról optált szerbeket elhelyezzék, továbbá, hogy megjutalmazzák az önkéntes harcosokat (komitácikat) és dobrovoljacokat, végül, hogy földhöz juttassák az esetleges helyi földigénylőket. Mivel azonban az utolsó három év alatt majdnem valamennyi rendelkezésre álló földet felosztották már, nincsen elegendő föld az igénylők kielégítésére.

Az agrárminisztert az a szempont vezette, hogy elő kell teremteni földet akár honnan is, hogy az új igénylőket is ki lehessen elégíteni. Ennek a célnak áldozza most fel az agrárminiszter a mintagazdaságokat is. Annak ellenére, hogy az általános mezőgazdasági érdeket szem előtt tartva, magában a radikális képviselői klubban is tekintélyes politikai exponáltak magukat a vajdasági mintagazdaságok érintetlenül hagyása mellett — így különösen dr. Lalošević Jócó sombori képviselő, aki az agrárreform megfontolatlan vég-

rehajtása elleni harcban elől jár — az agrárminiszter mégis, nemcsak, hogy megmaradt eredeti álláspontja mellett, hanem megkezdte annak végrehajtását.

Ennek az agrárpolitikának következményeképpen az elsőfokú hatóság már hozott is határozatot a vajdasági földbirtokok supermaximumának elvételéről. Így többek közt a következő birtokok supermaximumának elvételét határozta el az elsőfokú agrárhatóság: *Ungár József zsedneki birtokos, özv. Kalmárné Zobnatica, Fernbach Péter Sombor, Piukovics József Subotica, Rudicsbirtok Senta*, stb. Ezenkívül még felosztásra kerül egyéb magán- és községi birtok is, így például *Subotica várostól 1300 hold, Senta várostól 1500 hold, Ada, Kolut, Starakanizza és más községek földjei*. Az agrárminiszter ilyenformán reméli, hogy a jövő gazdasági évre még kb. 10.000

hold szántóföldet oszthat fel.

Ez az eljárás azonban nemcsak, hogy keresztülgázol az alkotmányon alapuló agrárrendeleteken, amelyek a lótenyésztés, az állatállomány nemesítése és a magnemesítés érdekében biztosítják a nagy mintagazdaságok részére a szükséges supermaximális területeket, hanem a miniszter prejudikál az új agrártörvénynek is, amelyet csak ezután fognak meghozni. Mert ha már az ideiglenes végrehajtás során az ilyen agrár-anarchia mellett eltűnnek a mintagazdaságok, akkor az új agrártörvénynek már semmi megvalósítási valója nem lesz.

Az új agrárreform-törvény a virágzó vajdasági gazdaságok helyett már csak elpusztult, megműveletlen földeket fog találni. A mintagazdaságok megsemmisítése súlyos akadálya lesz az ország gazdasági meg erősödésének.

Közigazgatás Baranyában

Írta: Bošnjak Antal országgyűlési képviselő

Bošnjak Antun a szombor kerület bunyevác-sokac párt képviselője legutóbb bejárta kerületének baranyai részét. Az ott tapasztaltak alapján az alábbi cikk közlését kéri. A cikk állításaiért természetesen Bošnjak képviselő vállalja a felelősséget.

Bácsmegeye közigazgatásából sikerült citávolítani a legártóbb s leggonoszabb rontókat s azt lehetett hinni, hogy ezzel megszűnik a korrupció. Bácskában tényleg javult is a közigazgatás, Baranyában azonban a belügyminiszteri intézkedésnek semmi hatása nincs. Itt a tisztviselők még mindig saját szakálukra közigazgatnak, alkotmány, törvény itt nem parancsol. A tisztviselő középkori földesur, a polgár a jobbágya, akinek élete és vagyona felett a földesur rendelkezik. Az egyetlen törvény, ami itt öt év óta változatlanul életben van: *Fizess és hallgass, ha megvernek, azt is hallgass el.*

Ezek igazolására néhány eset.

Léh Ferenc batinaí főszolgabíró Drázs község polgárait hivatalába idézi, itt minden ok nélkül személyesen megpofozza. Mi ismerjük Léh Ferenc multját és Bácskában, Béregen való szereplését. A viselkedésén tehát nem csodálkozunk. A magyar éra alatt ő is magyarabb volt, mint Tisza István, most nagyobb szláv, mint Pasics Nikola.

Ha ilyen a főszolgabíró, a batinaí jegyző sem sokkal különb. Gyorgye Gyorgyevics jegyző éppen most ment ingyen kocsmá két napi vendégségbe Apatinba a komájához. A falu népe pedig fél napokat veszít a legnagyobb munkaidőben. Ezek az urak azt hiszik, hogy a törvény dínekt az ő kedvükért van.

Topolje község megszabadult végre a jegyzőjétől Sikoparia Bogdántól, de a szolgálat érdekében csapták el, nem pedig a szép sokac-lányok és menyecskék ellen elkövetett sértésekért. A baranyaiak attól félnek, hogy most majd egy másik baranyai községet fog szerencsétlenni.

A korrupciónak és az erőszaknak több példát Belimonasztiron (Pélimonostoron) lehet találni. Itt uralkodik »Čilka Jován« jegyző. Hogy mi volt ezelőtt nem tudjuk, hogy most mi azt a következő esetek világítják meg.

Szüret alatt rendőrökkel járt házról-házra s bort szedett össze a mintagazdaságok részére. Hogy azonban a különböző fajta borok össze ne keveredjenek, pénzt kell adni bor helyett. A miniszterek egészségére így vigyáz az ottani jegyző.

A belügyminiszter urat kérem, hogy azonnal indítsa meg a vizsgál-

atát, állapítsa meg, hogy a miniszterek közül ki adott megbízást bor és pénz gyűjtésére s ki kapott a belimonasztiri borból. Ha pedig ilyen megbízást senki nem adott, csapják el a jegyzőt, aki a miniszterek nevével s az állam tekintélyével így visszaélt.

Október 17-ikén voltam az említett községben. A gyönyörű szép őszi napon a község apraja-nagyja nálam volt a szőlőkben. A község házában sem volt senki, mert a községi tisztviselők már délelőtt 9 órakor a Dörner-féle vendéglőben hűsöltek — testületileg. Innen átjöttek a Beograd szállodába, s ott előbb kihívó módon viselkedtek velem, majd Gyakovits községi aljegyző egy rendőr kíséretében felment a szobámba, azt felnyitatta, s ott házkutatást tartott. Én az alkotmány és a képviselői immunitás nevében tiltakoztam ez ellen s igazoltam, hogy ki vagyok. Az aljegyző azonban a következőket jelentette ki: »Látom, Ön valaki, de hogy mi, azt nem tudom. Nekem nem imponál a képviselői immunitás. Ez nekem semmi. Annak a szobáját kutatom fel, akiét akarom. Azt teszem, amit legjobbnak tartok.« Gyakovics, aki nagyobb ur a törvénynél, a törvényeket nem is ismerheti, mert közvetlenül kereskedősegédi pályáról lépett közigazgatási szolgálatba.

Sajnos, hogy Baranyában a tudást, a képzettséget, az alkotmány és a törvény tiszteletét, a nép képviselőinek, tehát a népnek megbecsülését az erőszak és a korrupció váltotta fel.

Ezeket az eseteket interpelláció alakjában is szóvá teszem, de remélem, hogy a belügyminiszter nem várja be, hogy a törvényhozás elé terjesszem ezeket a dolgokat, hanem elcsapja az erőszakos és korrupciós tisztviselőket s Baranyában is a törvénynek és a jognak uralmát igyekszik megvalósítani, amint azt a haza és a nép érdeke s az állam tekintélye kívánja.

Megjelentek már a
Bárd Karácsonyi Album
Ára D 40—
és a
Rózsavölgyi Karácsonyi Album
Ára D 60—
Megrendelhetők:
Vig Zsigmond Sándor
zeneműkereskedése Subotica.

HIREK

•••

— A reformáció emlékünnepe. Az 1517-ben megindított vallási reformációnak most van a 406 éves évfordulója. Ezt az évfordulót, amelyet az egész világ református egyházai megünnepelnek, a szuboticei reformátusok szerdán tartják meg ünnepélyes keretek között. A református imaházban ez alkalommal ünnepi istentiszteletet fognak tartani.

— A becskerekai kereskedelmi kamara az ipartörvény egységesítéséért. Becskerekéről jelentik: A becskerekai kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi minisztériumhoz felterjesztést intézett, amelyben az ipartörvény egységesítését kérte, mert a jelenlegi helyzet nagy bonyodalmakat idéz elő a különbözőféle törvényrendeletek miatt.

— Proklamálták a török köztársaságot. Konstantinápolyból jelentik: A többségi pártok proklamálták a köztársaságot és Kemal választották meg elnöknek.

— Meghalt Decsy József dr. a topolai Magyar Párt elnöke. Kedden délelőtt tizenegy órakor rövid betegség után meghalt dr. Decsy József topolai ügyvéd, a topolai Magyar Párt elnöke 47 éves korában. Decsy József nevét nemcsak Suboticián, hanem az egész Bácskában jól ismerték, most koporsója felé az egész bácskai magyarság öszinte és mély részvételt fordul. Suboticián született 1876-ban, itt végezte el középiskolai tanulmányait is 1894-ben, majd a budapesti egyetemen megszerezte a jogi diplomát. Tanulmányai befejezése után ismét visszakerült Suboticiára, ahol a törvényszéken működött, mint jegyző, fél év után azonban kinevezték a suboticei rendőrséghez rendőrkapitánynak. Két évig volt rendőrkapitány, azután ügyvédi irodát nyitott Topolán. Amikor megalakult a jugoszláviai Magyar Párt, ő is egyike volt azoknak a harcosoknak, akik kételkedés és aggodalmaskodás nélkül álltak zászlaja alá s vállaltak sok felelősséggel járó vezető szerepet. A topolai magyarság őt választotta meg a topolai szervezet elnökévé. A ráhárult teendőket az utolsó napig is lelkiismeretesen és odaadóan végezte. Halála a jugoszláv magyarság nehezen pótolható vesztesége. Halálának közvetlen oka epehólyaggyulladás volt, amely vérméregzést okozott. Az elhunytban Szabados Béla dr., a suboticei törvényszék volt főügyésze és Eötvös József, a suboticei vasutigazgatóság volt osztályfőnöke sőtgorukat, Decsy Jenő suboticei gyógyszerész, dr. Brenner József suboticei városi tisztí ügyész és Kosztolányi Árpád volt gimnáziumi igazgató unokaöccsüket és Decsy Gyula suboticei gyógyszerész unokatestvérét gyászolják. Temetése csütörtökön délután három órakor lesz Decsy Jenő gyógyszerész Hálás-úti lakásáról.

— Zsombolya kiűritésének híre. Kedden olyan hírek terjedtek el, hogy Zsombolyát — amelynek Romániához való csatolásáról többször tettünk már jelentést — november hó 4-én kiűritik. A Bácsmegeyei Napló szerkesztősége az elterjedt hírekre vonatkozóan telefonon felhívta a zsombolyai határrendőrséget és megkérdezte, hogy ezek a hírek megfelelnek-e a valóságnak. A határrendőrség azt a választ adta, hogy Zsombolya kiűritésére vonatkozólag oda mindeddig semmiféle értesítés nem érkezett s arról semmit sem tudnak. Az elterjedt hírek tehát legalább is koraiak.

— Dalestély a Városi-kávéházban. Szerdán este József Koszta dalénekes a Városi-kávéházban dalestélyt rendez, az ott működő Beer-féle kitűnő szalonzenekar kíséretével.

— Nyugdíjazták a noviszadi helyettes polgármestert. Noviszadról jelentik: A belügyminisztérium kedden nyugdíjazta Marcinkovics Imra dr. helyettes-polgármestert, aki rövidesen át is adja hivatalát utódjának. A nyugdíjazás összefügg a Gnjakics-féle lakásüggyel, ugyanis a kilakoltatást Marcinkovics helyettes-polgármester, mint a lakáshivatal elnöke rendelte el. Utódja valószínűleg Lakics Jován gazdaságügyi tanácsnok lesz.

Milkó Izidor súlyos beteg

A Zrinjski trgen az előtt a ház előtt, amely valamikor Milkó Izidor tulajdona volt, s amelyben az utóbbi években mint lakó lakik, hatalmas stráfkocsi áll. Bent a lakásban, — amely így is, hogy egyik részét hatalmi szóval elrekláridták az elszegényedett írótól s hogy lakóinak hajdani jóléte tisztos szegénységgé változott át, — őrzik egy széplelkű kultúr-ember izlésének nyomait, hivatalos emberek és napszámos lányok veszik számon egy élet munkájának eredményét: a könyvtárt s a kíváncsiak élénk érdeklődése közt hordják ki a szekérre Milkó Izidor könyveit. Azokat a könyveket, amelyeket Milkó Izidor gyűjtött, olvasott, simogató szeretettel kezelt, amelyekhez hozzányulni senkit nem engedett, most minden szeretet nélkül lökik a stráfkocsira, csak arra vigyáznak, hogy a könyveket ugyanabban a rendben lehessen majd a városi zeneiskolában is feldolgozni, mint ahogyan Milkó Izidornál állt évek óta. Az ő izlésében és tudásában megbiznak.

Milkó Izidor nem látja és nem tudja mi a sorsa szeretett könyveinek. Múltat végeztek rajta s most súlyos beteg lekszik a kórhágyon. Még szerencse is hogy beteg s hogy nincs itthon. Csak a testi fájdalom őrlí erelét, nem tudja, hogy mi történik itthon a lakásban. Szegény Milkó Izidor most is súlyosan ráfizet arra, hogy ur volt. Amikor jogászok tanácsolták neki, hogy ne engedje könyvszekrényeit, amelyeket soha el nem adott, — lepecsételtetni, hagyja, hogy perben próbálkozzék Szubotica város vélt igényeit érvényesíteni, neki jogi érveknél erősebb argumentuma volt:

— Nem pereskedem a szülővárosommal, — mondotta. A könyvtár vételárának hátralékos részét nem vette fel s titokban bizakodott abban, hogy egy szegény öreg ember gavallériájával szemben a nemes város is gavallér lesz. S a város, az új rezsimben is, szívesen vette igénybe közügyekben dr. Milkó Izidor dekorumot jelentő személyét s a város polgármestere mintha minden jóérzésű ember gondolatát tolmácsolta volna, amikor egy értekezleten úgy nyilatkozott, hogy Szubotica városnak erkölcsi tartozása van dr. Milkó Izidornal szemben, amit le kell rónia.

Hát most lerójják. Elviszik a könyvtárt. Dr. Milkó Izidor nem akart perbe szállni szülővárosával, s a szülővárosa csak annyit tett a beteg író hitvesének, hogy jegyzőkönyvet vett fel arról, hogy a könyvek elhordása ellen tiltakozott.

Milkó Izidor szép életéért, kultúr-szeretetéért, városának a jándék o-zott értékekért így fizet Szubotica város. Keserves tanulság ez azok számára, akik önzetlenül dolgoznak a közért. Milkó Izidor súlyos beteg, ő nem lamentál és nem is panaszkodik. Mi is csak annyit akarunk még elmondani azoknak, akik botor hamarsággal sietnek megosztani egy beteg író otthonát egyetlen ékességétől, hogy talán várhatlak volna még egy pár hetet...

— Fejlesztik a noviszadi tűzoltóságot. Noviszadról jelentik: Novisad város tanácsa nagy súlyt fektet a tűzoltóság fejlesztésére és épp azért legutóbb egy modern Ullmann-gyártmányú autólétrát vásárolt. A létra, amely már meg is érkezett Noviszadra, huszonhat méter magas.

— Időjárás. A budapesti meteorológiai intézet jelentése: Tulnyomóan derűs, száraz, nappal enyhe, éjjel hűvös idő várható.

— **Öbecselek a magas adó ellen.** Becskerekéről jelentik: Kedden délelőtt Staribecsejről hatvan tagu küldöttség jelent meg Becskereken, ahol Kusics Vladimir kerületi pénzügyigazgatónál panaszt tettek a becsesi adóbizottságban működő pénzügyigazgatói tisztviselő ellen, aki nem hallgat a bizottság javaslataira, hanem önkényesen túl magas adóösszegeket állapít meg. A küldöttség felkereste még Raics megyei alispánt is, akitől a megyei pótdadó lezállítását kérte. A küldöttség mindkét helyen megnyugtató — kitérő — választ kapott.

— **Központi iparkamara Beogradban.** Beogradból jelentik: Beogradban az iparos és kereskedelmi testületek központi kamarája megalakult, amelybe beléptek a szerbiai kereskedelmi és ipari testületek. A bécskai kereskedők és iparosok központját Novisadon fogják felállítani. A bánáti iparosok és szervezkednek. Külön központot létesítenek Zagrebban, Ljubljánban, Splitben és Skopljében. Az SHS. királyság területén levő cukorgyárak külön szervezkednek.

— **Megdrágulnak a budapesti lapok.** Budapestről jelentik: A fokozatosan emelkedő drágaság következtében a budapesti lapkiadók elhatározták, hogy november 4-étől kezdve a lapok árát a hétköznapi példányszámaonál 250 koronáról 400 koronára, az ünnepi számoknál pedig 300 koronáról 500 koronára emelik föl.

— **Leszerelés . . .** Novisadról jelentik: A belügyminiszterium rendelete értelmében, amely visszavonta a nacionalistáknak adott fegyverviselési engedélyt, dr. Cseremov Dragumir, a Srnao elnöke kedden délelőtt megjelent a rendőrségen, ahol átadta szolgálati revolverét.

— **Sariakjárvány Apatinban.** Apatinból jelentik: Apatinban az elmúlt napokban sűrűn fordulnak elő megbetegedések fordultak elő. Ennek folytán a polgári iskolában tíz napra megszüntették a tanítást. Néhány sarlakesetet a szomszédos Pr. szt. Ivan községből is jeleztek.

— **Lemondott tisztviselők.** Becskerekéről jelentik: A becskerei pénzügyigazgatósnál szeptemberben 2, októberben 6 tisztviselő adta be lemondását. A tisztviselők december 31-én hagyják el állásukat.

— **Kérélem.** A zsidó népkonyha vezetősége kéri a jószívű embereket, hogy őszi bevásárlásaik alkalmával zöldség- és főzelékfelét juttassanak a népkonyhának. A legkisebb adományt is hálisan fogadják. Zrinjski-trg. 13.

— **A hirdetővállalat tolvaja.** Novisadról jelentik: A »Reklám« novisadi hirdetővállalat feljelentést tett a rendőrségen, hogy a pénztárt ismeretlen tettes állandóan lopkodja. A rendőrség a nyomozás folyamán letartóztatta a vállalat egyik kifizetőfiút, aki beismerte, hogy naponként száz-kétszáz dinárt elcsent a kasszából. Átadták a fiatalok bíróságának.

— **Öngyilkosság.** Novisadról jelentik: Hétfőn este Hegedüs János 69 éves munkás öngyilkossági szándékból marólugot ivott. A mentők beszállították a kórházba. Állapota válságos.

— **A pancsevői adóhivatal sikerkasztól.** Pancsevőről jelentik: Hétfőn letartóztatták Dragicevics Lázár pancsevői adóhivatali pénztárnokot, aki nagyobb összeget adott az állam pénzéből kölcsön Jean Száva pancsevői földbirtokosnak, Jean azonban a pénzt nem adta vissza. Ezzel kapcsolatban letartóztatták még az adóhivatal főnökét is, valamint több tisztviselőt, az ismeretlen helyen tartózkodó Jean ellen pedig elfogatóparancsot adtak ki.

— **Szentán a csendőr is rekvirálhat.** Szentáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt egy csendőr minden hivatalos irat nélkül megjelent Klein Albert sentai kereskedő lakásán, ahol az egyik helyiséget, amelyet mosókonyhául használtak, elrekvirálta. Hogy a rekvirálásnak minél nagyobb érvényt szerezzen, a konyhából kidobált minden ott tartott ingóságot, azután bezárta és a kulcsot magával vitte azzal, hogy behurcolódik. Kleinék a rekviráló csendőrt feljelentették a rendőrségen.

— **Egy milliárd egy újság Münchenben.** Münchenből tévitatározzák: A drágulás kulcsszámát 18 milliárdra emelték. Egy zsemlye 350 millióba kerül, felkilo házikenyér 3 milliárdba. A közúti vasúton egy szakaszjegy ára 500 millió, november 3-ától pedig 1 milliárd lesz. Az újságok egyes példányainak árát 1 milliárdra emelték.

— **Házasság.** Löbl K. Ernő és Décsai Juliska Suboticán házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Rablótámadás a temerini országon.** Novisadról jelentik: Hétfőn este két staribecsei kereskedő autón akart hazamenni Novisadról. Amikor a temerini országra értek, a kukoricásból két fegyveres alak ugrott elő, akik megállásra szólították fel a söffőrt. A söffőr azonban a legnagyobb sebességre állította be a gépet és tovább rohant, mire a támadók többször utána lövöldöztek. Az autó utasai feljelentést tettek a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást.

Iganc Sándor Subotica, VI. Zrinjski trg 14., az apáca zárda során. Ennek a jó hírű és már ismert nevű mesternek még csak cégtáblája sincs az utcán, mert a publikum úgy is szívesen keresi fel. Mi is érdeklődünk a Kolonicház udvarában levő műhelyben az ott folyó munka iránt. A cég főnöke maga a legnagyobb készséggel adott felvilágosítást. Arra a kérdésre, hogy milyen munkák készülnek, felvilágosított, hogy ami vasból, acélból vagy rézből van, minden munkát elkészítenek és hogy sok éves tapasztalatait, mint épület- és műlakatos oly módon hasznosíthatja, hogy kis munkát, nagy munkát, javítást végez, vidékre is. Ebben a nagy jövőjű műhelyben készítenek utcai és lépcsőrácsokat, takaréktűzhelyeket, fürdőszobaberendezéseket, vasablakokat, továbbá elvállalnak épületvasalást és szegezést is. Most is készül egy valóságos látványosságzamba menő sárkerítés, stilizált díszítéssel, amely művészi kivitele révén bármely kiállításnak díszére válna. Aki az izléses és mindamelllett olcsó lakatos és vasmunka iránt érdeklődik, saját érdekében helyesen cselekszik, ha felkeresi Iganc Sándor műhelyét, ahol legnagyobb készséggel adnak minden szakmabeli ügyben díjtalanul felvilágosítást.

A horgosi paprikaipar sikere a maribori kiállításon. Az augusztus 19—30-i maribori kiállításon résztvevő kiállítók jutalmazása tegnapelőtti történt Mariborban ünnepélyes keretek között. A vajdasági kiállítók közül a horgosi »Merkur« paprikamalom r.-t. ezüst éremmel lett kitüntetve.

Mellett szükségletét trikóáruban és harsnyákban beszerzi, nézze meg Klein Jenő raktárát Novisad. Jevrejska ul. 13.

Foto-szalon. Vig, Subotica (Nádor-kávéház fölött) készít fényképeket a legmodernebb és legművészebb kivitelben.

»Paraszt kisasszony«, ezt a kitaláló énekes népszimnővet adja elő a Műpartolók Köre ügyes gárdája november 4-én este a városi színházban. Főbb szerepeket játszik: Bujdosóné, Pietschné, Doktor Margit, Bujdosó, Turzai, Virág. Jegyek már kaphatók.

Smirna-szőnyegek. becskerei, kézzel csomózott smirna-szőnyegek egyedüri-sítője Krausz Ede, Novisad.

Gyermekkoszlik és gyermekszékek legújabb facon, nagy választékban, Krausz Ede Novisad.

SPORT

A csütörtöki futbalprogram. Suboticán az őszi szezon két legérdekesebb és legfontosabb mérkőzését tartják meg csütörtökön, halottas napján. A Bácska, amelynek eddig négy pontvesztése van, a suboticaival Sporttal kerül össze, azzal a csapattal, amelyet sokan a bajnokság előrelátható meggyerőjének tekintenek. A mérkőzést, amely a Bácska pályáján lesz, nagy érdeklődés kíséri. A közönség különösen azt várja nagy kíváncsisággal, hogy a Sport jóképességű csapata, amely egyike a legszesélyesebb suboticaival csapatoknak, kijátsza-e azt a formát, amit a Sand ellen mutatott. Általánosan az a vélemény, hogy amennyiben a kék-fehéreknek jó napjuk lesz, a két bajnoki pontot megszerzik még az esetben is, ha a Bácska kompletten áll is föl. Véleményünk szerint azonban a Bácska, mely két alkalommal ráfizetett arra, hogy nem vette komolyan a játékot, ez esetben megtépzott presztízse érdekében minden erejét latba veti, hogy a mérkőzést megnyerje, ami — tekintve, hogy saját pályáján veszi fel a küzdelmet — valószínűleg sikerül is neki. A másik, érdekesség szempontjából szintén jelentős mérkőzés a Sand pályán kerül előtérre a Sand és a sombori Sport között. A sombori csapat, annak ellenére, hogy az Sz. M. T. C.-vel vasárnap eldöntetlen tudott csak elérni, mint egyenrangú ellenfél veszi fel a küzdelmet a javuló formában levő Sanddal, a mely a vasárnap szerepelt csapatát állítja ki. Az esélyek mindkét csapat részére egyformák: a Sand jó védelemmel, a Sport kifünő csatárossal rendelkezik. A mérkőzést azt fogja eldönteni, hogy melyik csapat játszik nagyobb lelkesedéssel és — azt se szabad figyelmen kívül hagyni — melyik együtteshez szegődik a szerencse. A papirforma alapján eldöntetlen eredményt várunk. A Sand pályán csütörtök délelőtt fél 11 órai kezdettel a horgosi A. C. és suboticaival Amatőr II. osztályu bajnoki mérkőzést tartják meg. Ezt megelőzőleg az Sz. M. T. C. és a suboticaival Amatőr I. B. csapatai játszanak bajnoki mérkőzést.

MORAVETZ

zeneműkereskedés Timisoara (Románia)

20 oldalas zeneműgyűjtemény közel kétezzer kiválólagott zeneművet sorol fel. Kérje még ma ingyen. 6479

TÖZSDE

Novisadai terménytőzsde, október 30. Irányzat változatlan, forgalom normális. 80 vagon áru kelt el. Buza 330—340 dinár. Tengeri ó, 247.50 dinár, új 220—225 dinár, teljes kasszával március—áprilisi 205 dinár. március—májusi 207.50—210 dinár, januári 210 dinár, január—áprilisi 225 dinár, február—januári 337.50 dinár, március—áprilisi 212.50 dinár. Liszt 0-ás 540 dinár, 2-es 490 dinár, 8-as 162.50 dinár. Árpa 200 dinár, tavalyi árpa 262 dinár.

Beograd, október 30. Zárlat: Páris 4.93—4.92, London 377.50—377, Milano 3.79—3.78, Gené 14.92—14.88, Newyork 84—83.50, Berlin 0.04—0.03, Prága 2.46—2.45, Szaloniki 135—130, Bécs 0.117—0.116, Bukarest 41—40, Szófia 86, Budapest 0.47—0.45.

Zürich, október 30. Zárlat: Berlin 0.00450 (0.007 száz millióra), Newyork 561.25 (561), London 25.27 (25.25), Páris 33.02½ (32.80), Milano 25.21 (25.23), Prága 16.42½ (16.42½), Budapest 0.0305 (0.0304), Beograd 6.60 (6.50), Bukarest (2.65), Szófia 5.30 (5.27 egynegyed), Bécs 0.007880 (0.007880).

Budapest, október 30. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd-Dinár 230—244, Berlin—Márka 0.2, Milano 880—935, Lira 890—945, Páris 1155—1221, Francia frank 1170—1230, Prága—Szokol 573—617.

Értéktőzsde. A magánforgalom üzletelen. A kontremin tovább dolgozik. Bécsben szilárdak a magyar papírok. Állítólag előfordult árfolyamok (ezer koronákban): Magyar Hitel 605, Osztárak Hitel 110, Ingatlan Bank 310, Hazai Bank 180, Kereskedelmi Bank 1030, Földhitel 280, Hazai Takarékos 3425, Angol-Magyar Bank 106, Salgó 495, Köszén 2260, Urikányi 1300, Kohó 610, Államvasut 352, Déli vasut 81, Nova 120, Nacsl 1950.

BÉLYEGGYŪJTÓK!

Gyűjteményeket csak úgy tudják teljesíteni, ha a »BANATIA« körkaldeménybe belépnek. Gazdag választék külföldi helyegekben. Választék referenciák ellenében.

FEKETE SÁNDOR, DZOMBOLJ.

Kérjen körkaldeményre vonatkozólag prospektust. 7925

Női szalonomban egy híres berlini szabászt alkalmaztam. A n. é. hölgyközönség b. figyelmébe ajánlom. Sofia Haas (Bem-u.) Senoe u. 9.

Füzükülönlegességgel hölgyek figyelmébe ajánlja Dimitrijevs Juliska füzöterme. Subotica, Skotus Viator u. 10.

„MARIO LA“ arckrém a legjobb arcápoló!

NYILTÉR.

Tekintetes

TARIF D. D.

fuarlevél felülvizsgáló iroda

SUBOTICA

Amikor az Önök megbízottja fuarleveleket kért tőlem felülvizgálatra, azzal a tudattal adtam oda 104 fuarlevelet f. évi július végén, hogy úgy sem fogok abból pénzt látni s legnagyobb meglepetésemre és öröömre a mai napon kifizettek Önök nekem 9374.50 dinárt, mint a vasúti visszajáró fuvardíjat.

Midőn ezen előzőkeny eljárásukrt nyilvánosan köszönetet mondok, nem mulasztatom el, hogy kereskedőtársaim figyelmét fel ne hívjam az Önök közérdekű és pontos munkájára.

Fogadják ezuton is hálám és megbecsülésem kifejezését.

Scharlewi 11, 1923. okt. 27.

Kittünő tisztelettel

M. Fock

marhakereskedő.

8241

**KÁTRÁNYFEDŐLEMEZ
KÁTRÁNY
KARBOLINEUM**

FACEMENT és minden egyéb építési anyagot ajánli:

„GRADIVO“ ZAGREB

Bogovićeva ul. 3. — Telefon 5-55.

120

Kovacsits és Társa

bank és bizományi üzlet Sombor

Pariska ulica 2.

Sürgöncyim: KOVKO.

Telefon 185.

Kölesönöket folgo-

sít vállalatoknak és magánosoknak. Betétek után magas kamatot fizet. Lebonnyolít mindennemű bankügyletet.

Elad tűzfát és szenet.

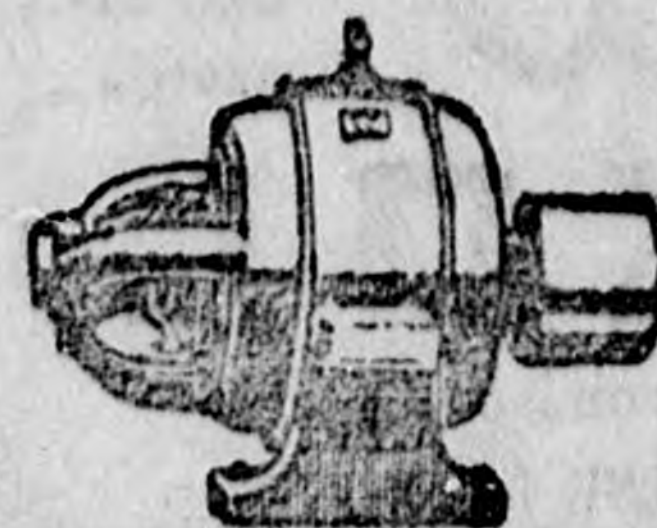
Örlemények és gabona bizományi vétele és eladása. Közvetlül földet vételét és eladását. Levelezünk szerbül, magyarul és németül. 8161

Lehetőleg románul tudó

orvost keresek

gazdag bánati községbe, ki S. H. S. állampolgár és jogosított S. H. S. területen rendelni. Elm a kiadóban. 7769

DYNAMOK

HALONVILÁGÍTÁSRA.
Elektromotorok, egók, villamos főzédények és vasalók, zseblámpák, elemek stb. azonkívül az összes műszaki cikkek legolcsóbban

KRAUSZ MIKLÓS
műszaki iroda és kereskedésben NOVISAD, Jevrejska ulica 18. sz. szereshetők be. TELEFON: 325.
Sürgöncyim: DYNAMOTOE.

8111

FAKERESKEDŐK

VÁSÁROLJANAK faragott és fűrészelt fát: gorenát, I-a fihtadcskát, lécet, stafilt minden mérethben továbbá mindennemű keményfát

BRAĆA MILETIĆ, ZAGREB

Ulica 199. — Fiók: CELJE. — Tojásládagyár.

7203

TÜZIFA

I-a búkkhasáb és tölgyvel kevert búkkhasáb tűzfát vaggontételben és méterben legolcsóbb napi árak mellett prompt szállít a **KOVINI BANK R. T.** faosztálya Kovinban, (Bánát.)

1229

NAGYBAN! KICSINYBEN!

HARISNYÁK

FÉSŰ-és JÁTÉKÁRUK DIVATCIKKEK és RÖVIDÁRUK
LEOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSA
LAJČO SALVER SUBOTICA
Karadžićeva ulica 4. szám. (Bárányhöz)

808

Alapítva 1892.

Hatóságilag bejegyzett kereskedelmi és ipari információs iroda.

VIKTOR SELINGER & FIA

Zagreb, Ulica 25/II, Telefon 16-43.

Táviratcim REGNILES.

Gyors és megbízható felvilágosítások SHS. és az utódállamokbeli cégekről. — Mérsékelt díjazás. — Legprimább referenciák. 6208

MATIJA HEJDUŠKA DRVARA

Telefon 171. SUBOTICA Segodinski p.

Vágott fa házhoz szállítva **195 K**

Nem vágott fa házhoz szállítva **180 K**

Kovácszón, bognárfa, tüzelőszón nagyban és kicsinyben kapható.

8185

HYGIEIA

KÖTSZERGYÁR

SUBOTICA, BADALIĆEVA ULICA 6. SZÁM

Gyárt és raktáron tart

ORVOSI KÖTSZEREKET mindennemű **BETEGÁPOLÁSI CIKKEKET**

elsőrendű minőségben.

Kórházaknak és betegsegélyző pénztáraknak nagy árengedmény! 5700

**Saját készítményű
kötöttárak**

ISKOLARUHÁK

leányok részére.

KÖTÖTT KOSZTÜMÖK

a legdivatosabb kivitelben.

Csikos divatmellény
200 dinárért kapható

NŐIRUHÁK

új modellek, rendkívül nagy választékban leszállított áron kaphatók:

BECK JENŐ

kötöttáru készítő Subotica, Pašićeva u. 8.
(Gözfürdő mellett)

8918

7159
SZABADOS HENTESNÉL ZSIRT HUST SZALONNÁT
olcsóbban szerezheti be mint a piacon.
Üzlet: Városházában, rendezéssel szemben (volt hatósági husszók.)
Tanoncok felvételnek.

A
Bácsmegyei Napló fiókiadóhivatala
Veliki-Bočkereken a főpostával szemben
LÉVAY NÁNDORNÉ üzletében van.
A fiókiadóhivatal **felvesz hirdetéseket** előfizetéseket és minden a lapra vonatkozó reklamációkat.

HYGIEIA KÖTSZERGYÁR
SUBOTICA, BADALIĆEVA ULICA 6. SZÁM
Gyárt és raktáron tart
ORVOSI KÖTSZEREKET mindennemű **BETEGÁPOLÁSI CIKKEKET**
elsőrendű minőségben.
Kórházaknak és betegsegélyző pénztáraknak nagy árengedmény! 5700

NOV. 1-7-ig.

LIFKA MOZI

NOV. 1-7-ig.

A világ legjobb rendezőjének GRIFFITH legszebb filmje

ÚT A BOLDOGSÁG FELÉ két részben.

Körzö POKOL

okt. 29-től
hétfőtől—
okt. 31-ig
szerdáig

dráma 5 felvonásban
Főszereplő: ILSE NORM.

LEVELEZÉS

Gyógyszerész házasság
utján gyógyszerészhez jut-
hat. Cim a kiadóban.
8173

FOGLALKOZÁS

Kifutóút. 13—16 éveset,
felvesz Vágó fűszeres,
Majšanski put. 8247

Nagyobb fürdőhelyen volt
fiatal üzletvezető helyben
vagy vidéken, 10.000 dinár
óvadékkal, fizetőpincérnek
elmenne. Tudakolni lehet
Neumanné üzletében. Duli-
čeva ulica 48. 8239

Fűszerkereskedőség,
tűgyes detailista és gya-
kornok középiskolával fel-
vétetik Sugár Manonán.
8236

Egy idősebb fűszerkeres-
kedőség, jó detailista,
azonnal felvétetik Fischer
Izidor fűszer- és csemege-
üzletébe. Kirakatrendező
előnyben részesül. 8086

Weber Ernő Brazilián,
Baranya-megye, jelenleg
róm. kath. segédkantor,
magyar, német, esetleg
sokak helyen segéd-, illet-
ve önálló kántori állást
keres. Meghívásra próbát
tesz. 8248

Házvezetőt, ki önállóan
főz és takarít, kéttagu
családhoz keresek. Szemé-
lyes jelentkezés délelőtt
10—12 óráig. Schlanger
fakereskedő, Paja Kujun-
džić ulica 40. 8230

Irodai munkákban jártas
perfekt gyors- és gépiró-
nő, aki a német nyelvet
bírja, délutáni állást keres.
Cim a kiadóban. 8249

Női- és 8246
gyermekalapok
már
100 dinártól
kaphatók:
Beer Bözsínél
Subotica, Kaszinó épület.
Eredeti párisi és bécsi mo-
dellek nagy választékban.

Utazó ügynök, óvadékké-
pes, elsőrendű ipari szak-
lapok terjesztésére, magas
jutalék mellett, állandó
foglalkozásra felvétetik.
Heumann Mór nemzetközi
ipari szakkönyvterjesztő
vállalata, Subotica. 8207

Jó munkás, borbélysegé-
det keresek azonnali be-
lépésre. Heti fizetés 650
korona és napi 100—120
korona mellékvédelem.
Huszák Pál Subotica,
Aleksandrova ulica 15.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó
kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik.
Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din.
Kérdezőkérdezőkhez válasz-bélyeg mellékelendő.

Konfokciós - segéd vagy
leány felvétetik Földes ru-
háüzletében, varrásban jár-
tas előnyben. 8234

Lakást ad, elsőrendűt, ut-
cait, belterületen, magános
ur takarításért. Csak jobb,
gyermektelen, tiszta, rend-
szerető házaspárok jelent-
kezzenek délelőtt 10—11
között Senoe (Bem) ulica
17. 8168

Irodista vagy irodistanő
szerb nyelvtudással felvé-
tetik. Fizy i Weiner Su-
botica, Knjaza Mihajla 1.

Jóbb német leányt keres-
sek 4 éves kislány mellé,
aki a háztartásban is se-
gitene. Cim a kiadóban.
8147

Keresek november 15-iki
belépésre több évi gya-
korklattal bíró, német leve-
lezésben önálló, mérlegké-
pes könyvelő(nőt). Szer-
bül tudók előnyben. Gross-
berger Dávid textilárú-
nagykereskedés, Sombor.
8139

Perfekt szerb-német le-
velező állást keres. Meg-
kereséseket kér Stjepan
Levak Subotica, Vukovi-
čeva ulica 32. 8196

A kertészet összes ágai-
ban jártassággal bíró
egyén azonnaira állást
keres. Lápszki János fű-
szerkereskedő, Maradić
(Srem). 8179

Tisztességes, megbízható
takarítónőt keres házaspár
azonnalra. Skotus
Viator ulica 38. Kapu
alatt balra. 8190

VÉTEL-ELADÁS

ZÁLOGINTÉZET

Értéktárgyakra kölcsönt
ad. Egyenruhák szállítása,
köpenyszövet, ékszerek,
női-kalapok, cipők, ruhák
eladók. Bogovičeva-(Kini-
zsi) ulica 12. 686

Kétszobás elegáns lakás a
belsőter. butorral, azonnal
átadó. Egy szoba-konyha
butorral és tüzelő lakással
a belsőter. átadó. Butoro-
zott- és garçonszobák ki-
adók. Tulajdonosok meg-
bizását kérem. Modern
ebédlő és háló, gyönyörű
szalon, rövid zongora, tü-
kör, sütyesztő varrógép,
gyermekkosci, új damaszt
ágyhuzat stb. eladók. —
Lángné. Agina ulica 11.
8252

Három uccára szóló nagy
ház, közel a belsőterhez, jól-
menő, bevezetett üzlettel
együtt, valamint beköltöz-
hető lakással, azonnal el-
adó. Cim a kiadóban.
8251

Eladó Ferrum-gyár mel-
lett három kapa föld ház-
telek, mellékhelyiséggel.
Érdeklődni lehet Braća
Donáth közár. 8228

okt. 29-től
hétfőtől—
okt. 31-ig
szerdáig

Lifka

ZOLA ENIL híres regényo után
PÁLINKA

nagy szociális dráma
II. rész: Az emberirtó.

Főszereplő: Lonise Sforza, Joan Dax.

Egy jókarban levő, hasz-
nált írógépet keresünk
megvételre. Cim a kiadó-
ban. 8235

Két darab bankszekrény,
7-es és 8-as, kétajtós, 1
darab 4 HP benzinnmotor
intányosan eladó. Cim a
kiadóban. 8233

Hálószobabutor sodrony-
betéttel, komplett, hasz-
nált, nagy szőnyeg, fehér
előszobafal tükrökkel. Me-
teor-kályhák, villanycsillá-
rok, függönyök olcsón el-
adók. Senčanski put 5,
délután 1—3-ig. 8250

Somborban, Flórián-u. 32-b
alatt fekvő, három uccai,
egy udvari, előszoba, sou-
terrain és mellékhelyisé-
gekből álló modern, új
ház eladó. Bövebbet a tu-
lajdonosnál. Rónai Kornél,
Novi-Vrbas. 8245

Egy drb dinamo, egyen-
áramu, 110 Voltos, 50—60
Ampéros, eladó. Róza
Ferenc, St.-Kaniža. 8177

Eladó négy lánca ugari föld
Tumbász-malom mellett,
villamosmegállótól 5 perc.
Cim a kiadóban. 8116

Eladó egy szappanfőzde-
berendezés, mely áll
több részből. Cim a ki-
adóban. 8187

Új zongorák megérkeztek.
Angol és bécsi szerkezet-
tel, remek hanggal. Wirth,
Arszte Produktiv, Stingl,
Dör Lira, Lauberger gyárt-
mányok kaphatók. Olcsóbb-
ban, mint bárhol. Részlet-
fizetésre is. Kajn hanyzse-
részt, városi székház. 7451

Tűzlifa hasáiban és aprít-
va, házhoz szállítva, leg-
jutányosabban beszerez-
hető Makso Schlanger
Szent-György templommal
szemben, Skotus Viator
ulica 82. 7554

Fuvarosnak alkalmas há-
rom darab ló eladó. Sen-
čanski put 11. 8237

Fogorvosi és fogtechni-
kai teljes felszerelés el-
adó. Cim a kiadóban.
8189

KÜLÖNFÉLE

Jó házikoszt kapható, VII.
Zmaj Jovin trg 3. I. em.

Butorozott szobát keres
belsőter. fiatalember azon-
naira. Cim a kiadóban.
8456

Elveszett Szabó Sipoš
Imre névre engedélyezett
fegyvertartási engedély.
Megtaláló adja le a rend-
őrségen. 8201

ALMAEXPORTÖRÖK és FOGYASZTÓK!

A LEGFINOMABB és LEGOLCSÓBB ASZTALI ALMA

"BUDIMKE"

amely csak a mi vidékünkön terem, a legnagyobb utra és télire is kiválóan
alkalmas, állandóan minden mennyiségben raktáron. Szállítjuk hordókba cso-
magolva 60—70 kg nettó vagy a vevő kívánságára vagontelekben a la
rinfusa Zabrežjeig átrakás nélkül. Mintát kívánatra díjtalanul küldünk. Le-
velezünk szerb, cseh, német és olasz nyelven.

PRVA TRGOVAČKA ZADRUGA

za izvoz i uvoz akcionarsko društvo ARILJ (Szerbia.)

827